

- 1 – Není známo, že by Masaryk pobýval na Slovensku také v říjnu 1921; míněna je zřejmě jeho návštěva 19.–23. 9. 1921. Je možné, že v dataci dopisu je chyba a má být správně 9. IX. 1921.
- 2 – K cestě prezidenta na Slovensko viz pozn. č. 1.
- 3 – Jde zřejmě o Viktora Dvorského, který byl už v roce 1919 jedním z poradců pro vytýčení hranic mezi Československem a Polskem. Viz JELÍNEK, Petr. *Zabraněné-politické vztahy Československa a Polska 1918–1924*. Opava 2009, s. 53. Ke sporu o Javorinu viz tamtéž, s. 184–192.
- 4 – Graves-Basedowova nemoc je autoimunitní onemocnění štítné žlázy, které provází její nadměrná funkce. Nemoc se může projevovat zvětšením štítné žlázy – strumou. Může rovněž postihovat oči, které v jejím důsledku výrazně vystupují z očních jamek.
- 5 – Konference velvyslanců dohodových mocností rozhodla 28. 7. 1920 v československo-polském hraničním sporu o rozdělení sporného území Těšínského Slezska, Oravy a Spiše. Javorina podle tohoto rozhodnutí měla připadnout Československu, ale ve skutečnosti tato otázka nebyla definitivně rozhodnuta, protože konečnou hranici měla stanovit smíšená mezinárodní delimitační komise. Delimitační komise navrhla rozdělení katastru obce Javorina a přírknutí vlnatiny obce Polsku, což ale nebylo pro Československo přijatelné. Protože se Československo a Polsko nedohodly, zabývala se problémem opět konference velvyslanců, která v červenci 1923 postoupila spor o Javorinu Společnosti národů. Ta se obrátila na Mezinárodní soudní dvůr v Haagu, který koncem listopadu 1923 rozhodl, že rozhodnutí velvyslanecké konference z 28. 7. 1920 je konečné a Javorina náleží Československu. Viz JELÍNEK, P. *Zabraněné-politické vztahy Československa a Polska 1918–1924*, s. 182–187.
- 6 – Zřejmě jde o poradní výbor, který měl navrhnout členy mezinárodního soudního dvora podle čl. 14 Paktu o Společnosti národů.
- 7 – ŠROBÁR, Vavro. *Paměti z vojny a z väzenia*. Praha 1922.
- 8 – Šrobárovy paměti s názvem *Paměti z vojny a z väzenia* vycházely v na pokračování každý den v ranním vydání *Času* u příležitosti třetího výročí vzniku republiky od 24. 7. 1921 do 27. 10. 1921. Viz *Čas* (31) 1921, č. 172, 24. 7., s. 11; č. 252, 27. 10., s. 7.

T. G. Masaryk Š. Osuskému^a
Lány, 18. října 1921

/85

Lány, dne 18. října 1921.

Pane ministře,

ministr zahraniční referoval mně občas o Vaší práci v reparační komisi pařížské; sdílím uspokojení jeho nad výsledkem. Vykonali jste v otázce repartice^b loďstva na Labi a Dunaji¹ kus tak zvané drobné a nehlučné práce; těším se, že Váš názor na provádění míru versailleského a st.-germainského tak úspěšně pronikl. Očekávám, že Vám bude dána možnost uplatnit svůj vliv v praktické organizaci naší říční plavby; máte na to plné právo.

Dr. E. Beneš v. r.

T. G. Masaryk v. r.

DOPIS

AÚTGM, f. T. G. Masaryk, sign. L(CD)-44. Opisy, strojopis. Datováno Lány, dne 18. října 1921.
AKPR, f. KPR, inv. č. 893/H, č. j. D 5040/21, k. 95. Opis, strojopis. Zde datováno 19. října 1921.

Prezident republiky vyslanci dr. Osuskému. *Lidové noviny* (29) 1921, č. 526, 20. 10., s. 5. Otištěno též: Uznání práce vyslance dr. Osuského prezidentem republiky. *České slovo* (13) 1921, č. 242, 20. 10., s. 3, a v dalších listech.

Viz MASARYK, T. G. *Cesta demokracie II*. Praha 2007, s. 145.

- a – Adresováno: Pan vyslanec Dr. Št. Osuský, Légation Tchécoslovaque, Paris, 15, Avenue Charles Floquet.
- b – Repartice – poměrné rozdělení, rozvržení, rozložení něčeho.
- 1 – Zde míněno jednání o rozdělení říčních lodí náležejících Rakousku-Uhersku mezi nástupnické státy a o přístup těchto států do námořních přístavů při ústí řek. Československo získalo v roce 1919 právo používat části německých přístavů Hamburk a Štětín (dnes polský Szczecin), čímž získalo přístup k Severnímu a Baltskému moři po řekách Labe a Odry. Své části přístavu ve Štětíně se Československo vzdalo ve prospěch Polska v roce 1956.

Předsednictvo rolnických Besed T. G. Masarykovi
Smolenice, 23. října 1921

/86

Smolenice, dňa 23. októbra 1921.

Vážený pane prezidente a osloboditeľu nášho národa!

Nie je tomu tak dlho, čo kráčať ste po zemi tatranských hôr čo víťaz, ktorému národ náš pripravil všade od srdca idúce úprimné prijatie, čo malo byť akousi malou vďakou za to, že po 1000 rokoch jarma a márneho plaču dosiahol svojej slobody. Vy – najdrahší náš otče, ste slobody tejto pôvodcom. Náš národ po hrozných ranách, ktoré sú ešte dnes nezhojené, pomaly vstáva z onoho dlhého spánku, ktorý mal byť spánkom smrteľným a prebúdzá sa k novému životu, ktorý má byť lepší, ako ten, na ktorý sa nám tak horko spomína.

Tatičku! – Vyslobodil ste nás už jedenkrát, vyslobodte nás ešte raz – a to naposledy a zo zeme našej bude ráj to na pohľad, v ktorom bude v práci a svornosti žiť Vám drahý ľud pre blaho svojich detí a ľudstva.

Márne sú až do dnes naše stesky, naše volania – za všetko nám bolo odpovedané len ústrkom, ktorý nás bolí a ktorý nepriatelia našej slobody používajú k biednym agitáciám protištátnym, ktoré bohužiaľ i u niektorých ľudí z našich radov zanechávajú mocný ohlas k reptaniu. Utiekame sa preto k Vám, súc presvedčení dľa Vašich slov: „Pravda víťazí!“, že nebudeme nevyslyšaní, ba naopak, že dočkáme sa pomoci a tak úplnej, opravdovej slobody.

Sme národ, jehož životný program točí sa najviac okolo tej hrúdy zeme, ktorá až dosiaľ je držaná neprávnou v rukách našich dávnych nepriateľov, ktorí zem túto pomocou lži a násilia vyrvali z rúk slovenského ľudu, ktorý dnes pracuje na nej nie ako človek slobodný, ale ako otrok a poddaný tých, ktorí v radovánkach súc obklopení zlatom z našich mozoľov, vysmieľujú sa nám, pracujú proti nám a nášmu drahému štátu a domovu.